

VårKultur 2020

Rapport

Hållbart Hantverk – Kestävä Käsiyö

1-19.4.2020

Arr. Sydkustens landskapsförbund r.f. och kultursektorerna i Åbo, Pargas och Kimitoön
i samarbete med hantverkare, organisationer, utbildningsanordnare m.fl.

Innehåll

1. Bakgrund.....	3
2. Temat Hållbart Hantverk – Kestävä Käsiyö.....	5
2.1 Programmet.....	6
2.1.1 Påskträd.....	7
2.1.2 Pargas hantverksstråk.....	8
2.1.3 Utställningen Lappat och lagat.....	9
2.1.4 Tävlingen Vad heter redskapet?.....	10
2.2 Kommunikation och marknadsföring.....	10
2.2.1 VårKultur-tidningen.....	11
2.2.2 Webben, Facebook och Instagram.....	11
2.2.3 Blogginlägg.....	11
2.3 Ekonomi.....	12
2.4 Utvärdering.....	13
3. Fortsatta planer för temat hantverk.....	14
3.1 Hösten 2020.....	14
3.2 VårKultur 2021.....	15
4. Avslutning.....	17
5. Bilagor.....	18

VårKultur ordnades år 2020 för fjortonde gången. I den här rapporten beskrivs projektets bakgrund, årets planerade samt förverkligade program, utvärdering och framtidsplaner. På grund av coronapandemin måste största delen av det planerade programmet tyvärr ställas in. Det bjöds trots det på en del virtuellt program samt aktiviteter där allmänheten på säkert avstånd kunde delta (till exempel hantverksstråk och utställningar av påskträd).

1. Bakgrund

VårKultur är ett samarbete mellan Sydkustens landskapsförbund r.f. (i fortsättningen Sydkusten) och kultursektorerna i Pargas, Åbo och Kimitoön. VårKultur har ordnats sedan 2007. Målet med den årliga satsningen är att samarbeta kring kulturverksamhet, utveckla nya koncept, utbyta idéer och ge synlighet för aktörer och samarbetspartners. Detta görs genom att lyfta fram ett tema och arrangera olika evenemang i form av diskussioner, seminarier, kurser, utställningar, besök med mera.

Konceptet bygger på ett öppet nätverk mellan olika kulturaktörer i Åbo och Åboland med Sydkusten som koordinators. Namnet VårKultur syftar dels på att VårKultur sker på våren, dels på att vi vill lyfta fram det lokala, vår kultur.

Teman för samarbetet har under åren varit följande: musik (2007), litteratur (2008), historia (2009), muntligt berättande (2010), kultur för och med seniorer (2011), fotografering och fotokonst (2012), fest och kalas (2013), barn och böcker –läsglädje i vardagen (2014), konst och konstigheter (2015), dans (2016), kultur över generationsgränser (2017), kulturvandra (2018), Kultursmaker (2019) samt 2020 Hållbart Hantverk.

Synty design (Riinaliina Eräpohja), produkter av pappersmassa.

Varje år har Sydkusten tillsammans med kommunerna valt ett tema. Programmet koordineras av Sydkusten så att temat syns på varierande sätt i hela Åboland. Avsikten är att engagera på ett brett plan och att skapa gemenskap över kommungränserna utgående från kulturen.

Tillsammans försöker vi utveckla gränsöverskridande kulturverksamhet i Åboland och hitta nya sätt att jobba kring det valda temat. Viktigt är att satsningen fungerar som en arena för idéutbyte och utveckling av nya verksamhetsformer. Via projektet får enskilda aktörer möjlighet att samarbeta kring nya koncept och det ger samtidigt synlighet i ett större sammanhang. Eftersom temat vanligtvis byts årligen är också aktörerna som deltar olika varje år.

År 2020 var temat Hållbart Hantverk, ett tema som väckte stort intresse. Vi valde att hålla öppna planeringsmöten runt om i Åboland under hela processen och på det sättet engagera på bred front. Årets aktörer bestod av både proffs och hobbyhantverkare samt olika föreningar och samfund.

Planeringsmöte hos Åbolands hantverk rf i Pargas

2. Temat Hållbart Hantverk – Kestävä Käsityö

Årets VårKultur handlade om handens kunskap. Vi ville på olika sätt lyfta fram hantverkets betydelse och bland annat låta professionella hantverkare som verkar i regionen visa vad de gör. Det fanns mycket att berätta om och planen var att kunna bjuda på en mängd program av kurser och verkstäder, utställningar, arbetsdemonstrationer, diskussioner, presentationer och mycket mer. En röd tråd i programmet var hållbarhet och återvinning, något som verkar vara en självklarhet för många hantverkare.

Vi hade som plan att även locka med allmänheten och hobbyhantverkare till att använda sina händer till skapande verksamhet. Det fanns olika sätt att delta, till exempel i någon av de planerade kurserna och verkstäderna, genom att tillverka ägg till något av påskträden eller genom att bygga ett eget insekthotell.

Insekthotell av textilartesan Sari Karrila, Dalbo craft Iniö.

2.1 Programmet

Årets VårKultur-team bestod av **Lena Långbacka** (platschef), **Mariella Kronström** (koordinator) samt **Amanda Grönroos** (praktikant). Tillsammans med olika aktörer från Åbo, Pargas och Kimitoön hade vi jobbat intensivt och fått ihop ett mångsidigt program.

Hållbart Hantverk intresserade och engagerade många och i det planerade programmet deltog över 100 organisationer, institutioner, föreningar och enskilda aktörer. Totalt var närmare 90 olika evenemang planerade till VårKultur-perioden 1-19.4.2020. Programmet innehöll allt från föreläsningar, guidningar, hantverksträffar, öppet hus, arbetsdemonstrationer och marknader till olika andra evenemang. På grund av coronapandemin blev tyvärr de flesta programpunkter inhiberade eller uppskjutna till senare datum.

VårKultur-teamet och en del av aktörerna fortsatte trots omständigheterna att arbeta vidare för att rädda en del av programmet och utveckla och förändra de ursprungliga idéerna så att dessa kunde genomföras på ett säkert sätt även under undantagstillståndet. Det kändes viktigt att kunna erbjuda hantverksrelaterade upplevelser och sysselsättning under detta undantagstillstånd.

Konstnären Sandy Bees (Pargas/Paris) målning med hantverkstema.

VårKultur-teamet planerade och utformade inlägg till Facebook och Instagram. Varje dag under VårKultur-perioden 1-19.4 publicerades åtminstone ett inlägg. Även före VårKultur-perioden (mellan 24.2-31.3) publicerades presentationer av VårKultur-hantverkare och samarbetspartners på Instagram, detta som en introduktion och intresseväckare till själva VårKultur.

Vi strävade efter att göra inläggen varierande och tilltalande för en bred publik, genom att lyfta fram aktörer och aktiviteter av olika slag. Vissa dagar var det interaktiva inlägg i form av tävlingar, andra inlägg kunde bestå av hantverkspresentationer och hälsningar samt information och tips. Lista på de dagliga inläggen för sociala medier i bilaga 1.

Hantverk är också tradition och kulturarv och flera museer deltog i VårKultur. Programpunkter som den virtuella utställningen "Lappat och lagat", tävlingen "Vad heter redskapet?" och vandringen "Pargas hantverksstråk" kunde glädjande nog även de genomföras och marknadsfördes flitigt på sociala medier.

Nedan finns de större förverkligade programpunkterna listade, utöver dessa marknadsfördes och puffades även VårKultur-aktörer genom videohälsningar, tävlingar, egna videopoddar, fotografier, konstverk, insekshotell, presentationer osv. Vissa dagar lyftes också temat hantverk upp på ett mera allmänt plan i form av olika tips och idéer. Även våra aktörer och följare på Facebook och Instagram deltog med tips och idéer under VårKultur-perioden och responsen efter VårKultur har varit väldigt positiv och framtidstron hög. Aktörerna har varit tacksamma över all marknadsföring och (mejl)kontakt vi haft.

2.1.1 Påskträd

Idén om påskträd i byarna kläcktes redan under ett av de första planeringsmötena för VårKultur 2020. Då fick vi höra att påskträd med färgglada ägg är en årlig tradition på vissa håll i Tyskland. Tanken på färggranna, pråliga träd med olika sorters ägg började så småningom ta fart. Ivriga aktörer satte igång med brainstorming och konstruktion av proto-ägg. Målet var att skapa vackra ägg som även skulle vara vädertåliga, förmånliga och snälla mot miljön.

Många nappade på idén och under VårKultur 2020 var det planerat att finnas nio påskträd på olika håll i regionen, både inomhus och utomhus. På grund av Covid-19 kunde en del av träden inte pyntas till påseende i år. Flera av aktörerna planerar dock att använda sina tillverkade ägg och pynt och pryda påskträd nästa år i stället.

VårKultur-teamet gjorde två inspirationsvideor med exempel på äggtillverkning. Målet var att inspirera personer och grupper att tillverka ägg med tanke på något av de träd som förverkligades eller för att hänga i fönstret, på balkongen eller i ett eget träd på gården. Pargas stad förverkligade påskträdsidén tillsammans med bland andra Åbolands hantverk rf, som också de gjorde en instruktionsvideo och delade ut materialpaket för äggtillverkning. Invånarna i Pargas uppmuntrades att delta genom att tillverka ägg och hämta dem till insamlingskärl utanför biblioteket.

Även i Nagu fanns det ett påskträd till påseende, pynten till detta träd hade Nagu Marthaförening och skolelever i Nagu gjort. Pargas stad har beslutat att göra påskträdet till

en årlig tradition. Påskträden uppmärksammades på sociala medier, i Pargas Kungörelser, Pargas stads informationstidning NYTT samt av YLE Åboland.

Påskträdet utanför stadshuset i Pargas.

2.1.2 Pargas hantverksstråk

Målet med hantverksstråket var att sporra allmänheten till att röra på sig och samtidigt bonga olika sorters hantverk i (skylt)fönster. Totalt inkluderade stråket 15 fönster och dessa hittades med hjälp av en mobilkarta och/eller en printbar PDF. I fönstren fanns även VårKulturs logo med info över stråket. Föreningar, företag, Väståbolands svenska församling samt Pargas stad deltog med hantverksfönster. Stråket fick positiv feedback av både de som pyntat fönstren och de som promenerade. Vissa aktörer har glädjande nog även efter hantverksstråket på egen hand fortsatt med aktiva fönsterutställningar. Stråket uppmärksammades på nätet samt även i Pargas Kungörelser, ÅU och i Kyrkpressen. Hantverksstråket presenteras i bilaga 2.

2.1.3 Utställningen Lappat och lagat

Museerna Pargas hembygdsmuseum och Sagalunds museum höll i trådarna för den virtuella utställningen med lappade och lagade föremål från museernas samlingar. Fotografierna, som var tagna av proffsfotografer (Lasse Andersson och Amanda Grönroos, m.fl.) publicerades på museernas Facebooksidor och på Instagram varje dag under VårKultur-perioden. Fotografierna var visuellt tilltalande och utställningen väckte beundran och minnen.

Ett av fotografierna från utställningen Lappat och lagat.

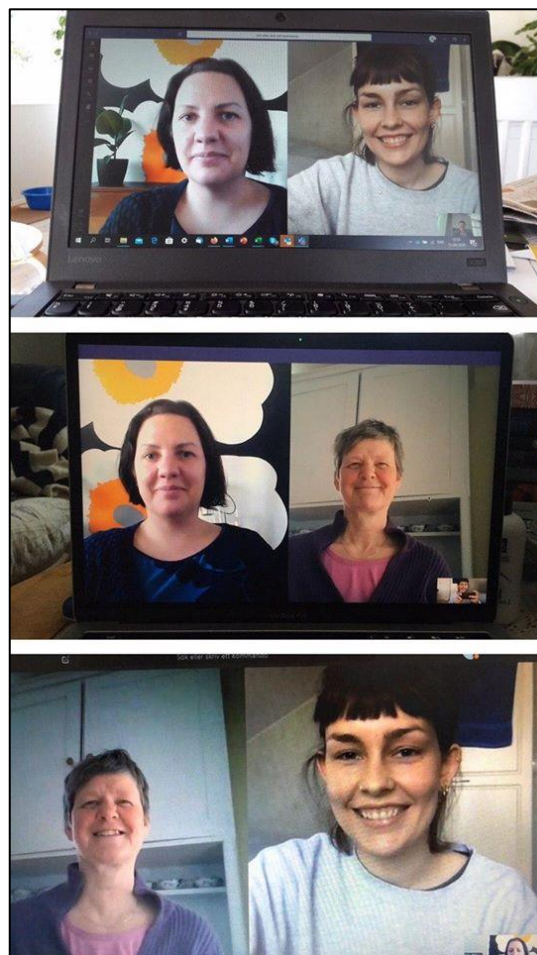
2.1.4 Tävlingen Vad heter redskapet?

Tävlingen "Vad heter redskapet?" (bilaga 3) engagerade allmänheten och handlade om att känna igen gamla verktyg. Den publicerades i ÅU, Pargas Kungörelser, Annonsbladet, på www.varkultur.fi och på VårKulturs Facebook-sida. Fotografierna kunde även ses i fönstret på Studio Strandvägen i Pargas. Tävlingen väckte stort intresse och totalt fick vi in 99 svar, av personer från olika delar av landet (t.o.m. från Sverige). Av de som deltog svarade 14 rätt på frågorna och fick ett pris. Huvudpriset var ett museikort och bekostades av projektet, de övriga priserna var donerade av Pargas hembygdsmuseum, Sagalunds museum, Ungdomsverkstaden Aktiva samt Gullkrona Ab/Åbolands hantverk rf.

2.2 Kommunikation och marknadsföring

VårKultur 2020 inleddes med ett inspirationsseminarium 12.9.2019 (bilaga 4). Seminariet hade temat "**Vad vore världen utan hantverk?**" och gick av stapeln på Villa Vinden i Åbo. Seminariet innehöll besök på Klosterbackens hantverksmuseum, föreläsning kring hantverk och trender samt idéverkstäder med tanke på VårKultur. Seminariet lockade ca 30 personer och många av idéerna fanns med i årets planerade program.

Platschefen Lena Långbacka höll i trådarna för VårKultur under hösten och 4.11.2019 inledde koordinatören Mariella Kronström sitt arbete på deltid (40%). Efter seminariet ordnades tre öppna nätverksmöten i Åbo, Pargas och Kimito. Kontakt hölls även via e-post och per telefon. Vid behov ordnades även träffar med enskilda aktörer eller grupper. Alla som anmält sitt intresse för att vara med fick regelbundet e-post om möten och annat aktuellt. I februari började även kulturanalysstuderande Amanda Grönroos sin praktik som en del av VårKultur-teamet.

VårKultur-teamet träffades mest virtuellt

2.2.1 VårKultur-tidningen

VårKultur-tidningen, där hela årets program samt mera hantverksrelaterad läsning kunde hittas, publicerades 12.3. Tidningen delades ut med ÅU:s storutskick och nådde 60 000 hushåll i Pargas, Åbo och Kimitoön och trycktes även upp som särtryck i 500 exemplar. Tidningen var 8-sidig och kan även läsas på VårKulturs hemsida. Tidningen finns i bilaga 5.

2.2.2 Webben, Facebook och Instagram

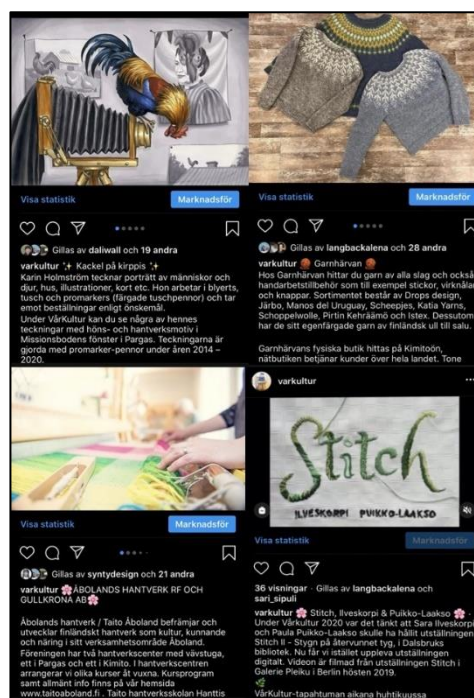
VårKulturs webbsida www.varkultur.fi användes för grundläggande information om projektet. Facebooksidan www.facebook.com/varkultur och Instagramkontot användes flitigt och uppdaterades regelbundet under våren. Under tiden 24.2-31.3 producerade Amanda inlägg för Instagram, där de hantverkare som deltog i VårKultur presenterades. Varje aktör fick en egen dag. Under VårKultur-perioden 1-19.4 publicerades dagligen inlägg på VårKulturs Instagram och Facebook. Även efter 19.4 publiceras inlägg över aktuella hantverksrelaterade grejer sporadiskt.

VårKulturs Facebooksida gillades i slutet av maj 2020 av 395 personer och följdes av 425 personer, förra året var motsvarande gillar siffror 326 och följare 331 personer.

Under VårKultur 1-19.4.2020, nådde de publicerade inläggen 16 080 personer, delades 60 gånger, gillades 273 gånger och fick 115 kommentarer, allt detta utan betald marknadsföring. Vi kan konstatera att interaktiva inlägg, tävlingar och hantverksstråket hade den största spridningen. I maj 2020 hade VårKultur 155 följare på Instagram mot ca 70 följare före årets VårKultur började. Inläggen under tiden 1-19.4.2020 på Instagram gillades totalt 386 gånger och videorna (2st) fick 97 visningar. Utöver detta gjordes även många s.k. Instagram-stories, som även de hade stor spridning. Bilaga 6: Facebook-sidans statistik

2.2.3 Blogginlägg

Sydkusten har en blogg på www.sydkusten.fi, där personalen varje vecka skriver om pågående projekt och annat aktuellt. Mariella Kronström, Lena Långbacka och Amanda Grönroos skrev blogginlägg som handlade om VårKultur under våren 2020. Blogginläggen finns i bilagorna 7-10.

Exempel på hantverkspresentationer
Mera info: Instagram @varkultur

2.3 Ekonomi

Sydkusten upprätthålls av 16 tvåspråkiga kommuner i södra Finland. Förbundets uppdrag är att stöda medlemskommunernas arbete för kvalitativ service på svenska inom utbildning och kultur. Föreningen erhåller bidrag för sin verksamhet.

VårKultur är en del av Sydkustens verksamhet och för år 2020 har VårKultur erhållit projektbidrag från Stiftelsen Martha och Albin Löfgrens fond (3 000€) samt Centret för konstfrämjande (8 000€). Även samarbetskommunerna Pargas, Åbo och Kimitoön deltog i finansieringen.

VårKultur-samarbetet bygger på att parterna står för kostnaderna för sina egna evenemang och aktörerna uppmuntras till att själva söka finansiering för enskilda program. Sydkusten koordinerar programmet och sköter informationen/marknadsföringen av helheten. Sydkusten har även planerat och stått för vissa evenemang för att garantera bredd i utbudet.

Projektbidragen gick till att täcka kostnader för planering, koordinering och marknadsföring av projektet. De största utgifterna var lönen för koordinatören som arbetade 40% under tiden 4.11.2019-31.5.2020 samt kostnaderna för den tryckta tidningen som utkom med ÅU 12.3.2020. VårKultur ersatte de hantverkare som producerade insekshotell och materialkostnader uppstod även för tillverkning av påskträd för inomhusbruk.

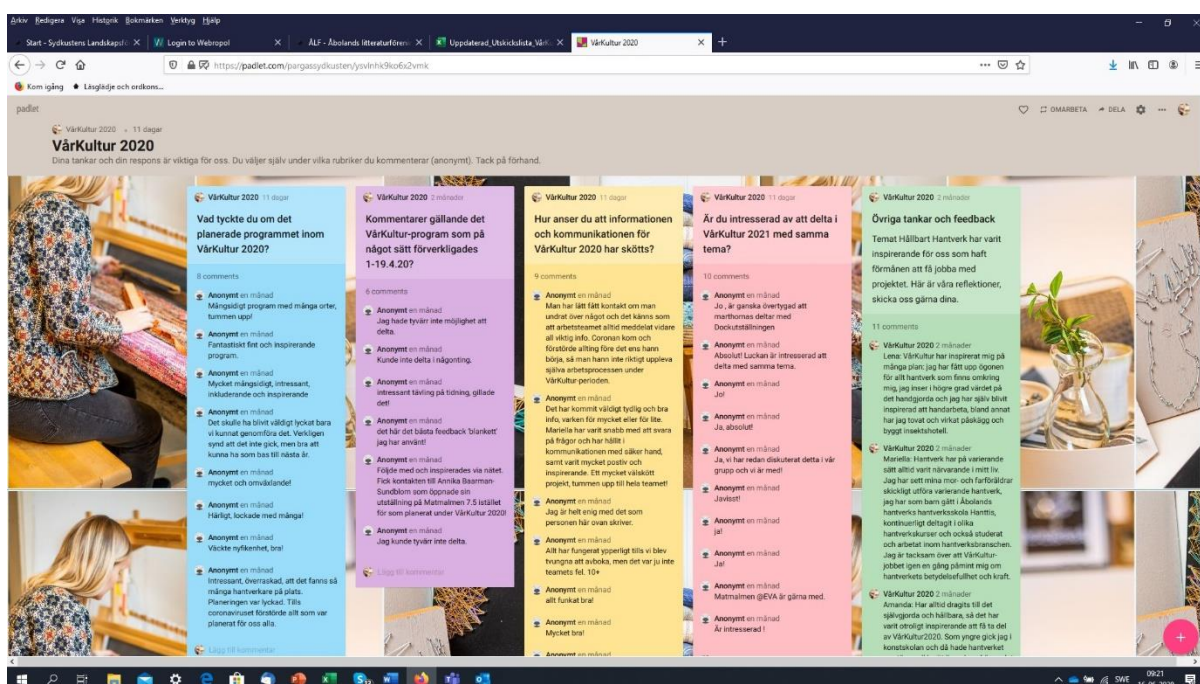

Vantmodeller, Åbolands hantverk rf.

2.4 Utvärdering

Ett viktigt mål med VårKultur är att utveckla kulturverksamhet och samarbete över kommungränserna i regionen. VårKultur strävar efter att ge enskilda kulturaktörer stöd och möjlighet till att pröva på nya arbetssätt och idéer. Vi anser att reflektion och utvärdering är av ytterst stor betydelse för fortsatt verksamhet.

Satsningen utvärderades i år genom webbverktyget Padlet. Alla aktörer fick en länk per e-post till Padlet-sidan, där var och en kunde kommentera anonymt. Sidan var lätt att använda och såg ut som en anslagstavla, man kunde kommentera direkt utan att logga in.

Responsen vi fick via webbverktyget Padlet var väldigt positiv och återfinns i bilaga 11.

3. Fortsatta planer för temat hantverk

Eftersom största delen av det planerade programmet för detta års VårKultur inte kunde förverkligas, siktar Sydkusten tillsammans med kommunernas kultursektorer på att undantagsvis ha samma tema två år i rad. Det innebär att VårKultur 2021 igen skulle lyfta fram hantverk och handens kunskap, eventuellt ur en något annan infallsvinkel än detta år. Vi har hört oss för ifall de aktörer som hade planerat att ordna aktiviteter i år skulle vara intresserade av att delta även nästa år och så gott som alla har ställt sig positivt till denna möjlighet.

En del av det planerade programmet kan eventuellt genomföras på hösten 2020, som en slags introduktion till programmet för våren 2021. Några aktörer har valt att genomföra sina planerade program enligt egen tidtabell.

Unik ring, guldsmed Karl-Johan Bäckström (City gold).

3.1 Hösten 2020

Alla aktörer uppmuntras att ordna sitt program vid för dem lämplig tidpunkt. Vi har lovat hjälpa med informationsspridning i våra kanaler. Vi planerar också att marknadsföra hantverkare och hantverksprodukter igen under hösten (bland annat med tanke på julen). Eventuellt återkommer vi också på hösten med vandringen "Pargas hantverksstråk" och utvidgar det till att omfatta även andra delar av regionen. Den inspirationsresa som var planerad till maj kunde även förverkligas under hösten eller i början av år 2021. Möjligt resmål kunde vara Nyland med tanke på en eventuell utvidgning av VårKultur till övriga kommuner inom Sydkustens område.

Tidskriften Skärgård utkommer på hösten med ett temanummer om skärgårdshantverk. VårKultur-teamet hjälper till med idéer och eventuellt också med texter till tidningen.

Höstens åboländska kulturseminarium ordnas i Skärgårdscentret i Korpoström fredagen den 9 oktober och kommer även det att handla om hantverk i skärgården. Avsikten med seminariet är att samla VårKultur-aktörerna och andra intresserade kring temat som inspiration och inledning till nästa års VårKultur. Tidpunkten är koordinerad med utgivningen av tidskriften Skärgårds hantverksnummer och vid seminariet kommer deltagarna även att kunna bekanta sig med utställningen Piscatus – fisken och människan, där även hantverk har en roll. Seminariet ordnas i samarbete med bl.a. Korpo kulturgille, Skärgårdshavets UNESCO Biosfärområde samt lokala hantverkare. Enligt planerna kommer seminariet att streamas så att det är möjligt att delta på distans.

Fiskskinn, Hanna Nore traditionell skinngarvare i arbete.

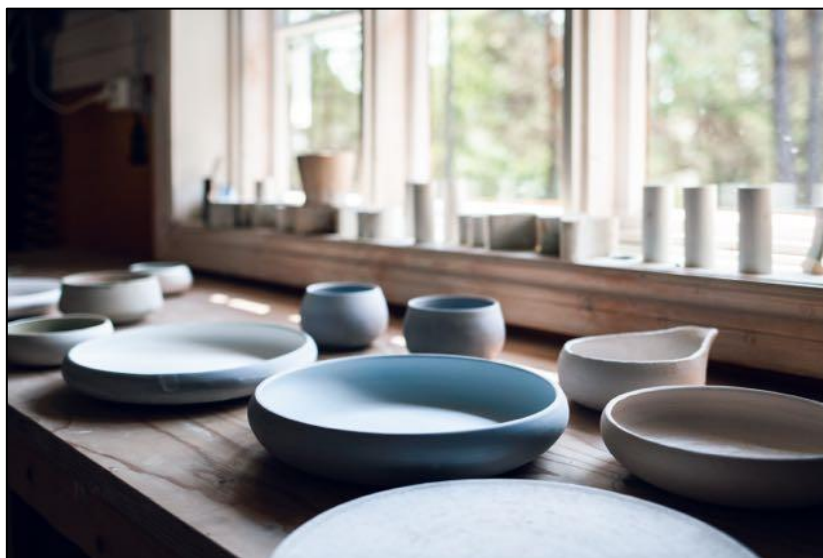
3.2 VårKultur 2021

Vi strävar efter att få med alla de som skulle ha medverkat i år till en liknande programhelhet nästa år. Även nya aktörer är välkomna med. Under hösten kartläggs därutöver intresset i Sydkustens övriga medlemskommuner att komma med i samarbetet.

Till nästa år kunde det satsas ännu mera på presentationer av hantverkare och möjligtvis göras korta presentationsfilmer och annat material med tanke på marknadsföring. VårKulturs praktikant Amanda Grönroos har gjort en projektplan för denna idé. Syftet med projektet skulle vara att inför och under VårKultur 2021 marknadsföra både evenemanget och deltagarna på ett visuellt och levande sätt genom att skapa korta videor och fotografera hantverksföretagarna som deltar. Exempel: Om det i programmet för VårKultur ingår att ordna "öppet hus" hos en hantverkare så kunde det göras en kort "bakom kulisserna"-video i förväg. Videon kunde visa till exempel hur hantverkaren arbetar eller vad hen gör. Liknade videor kunde även göras för att marknadsföra och konkretisera olika andra programpunkter som t.ex. marknader, utställningar och kurser m.m.

Förutom att videorna fungerar i marknadsföringssyfte skulle det även möjliggöra att personer som inte har möjlighet att delta fysiskt i VårKultur 2021 kunde vara delaktiga genom det visuella programmet på sociala medier. Många hantverkares verksamhet har påverkats av coronapandemin och genom att erbjuda dem möjligheten till marknadsföringsmaterial skulle vi hjälpa dem med att få synlighet. Målet skulle vara att skapa professionellt, levande material som kan användas som marknadsföring inför, under och möjligtvis även efter VårKultur 2021. Dessutom skulle deltagarna få material de kan använda på egna sociala medier och i marknadsföringssyfte.

För nästa år kunde även övrigt digitalt program ordnas och nya digitala verktyg utvecklas, som ett alternativ till att fysiskt delta i olika programpunkter. Även i planeringsskedet kunde man delta digitalt i till exempel planeringsmöten. Betald marknadsföring på Facebook för att nå ut till nya intresserade kunde även det vara ett alternativ till nästa år, särskilt med de möjliga nya VårKultur-regionerna i åtanke.

Keramikern Anna Nyreens produkter.

4. Avslutning

Årets tema hållbart hantverk, väckte intresse och engagemang. Det planerade VårKultur-programmet bestod av en helhet vars mål var att engagera och aktivera olika människor och målgrupper och erbjuda ett mångsidigt utbud av hantverksrelaterade upplevelser.

Den 12 mars utkom VårKultur-tidningen med VårKulturs digra program, den 13 mars gick Sydkusten (i enlighet med myndigheternas direktiv) ut med att vårens program inhiberas eller utförs på distans/virtuellt. Det kändes överkligt och chockerade oss alla, men alla satt ju i samma båt. Så det var bara att tänka om och kämpa på, så att vi den 1.4.2020, då årets VårKultur skulle börja, hade omvandlat en del av programmet så att det fungerade även under coronaviruspandemin. I slutändan var det en hel del som blev bra, och mycket har vi lärt oss, även om det inte gick som vi planerat från början.

Knappkonstverk av textilhantverkare Annika Baarman-Sundblom.

5. Bilagor

Bilaga 1: Lista på dagliga inlägg för sociala medier

Bilaga 2: Hantverksstråket i Pargas

Bilaga 3: Tävlingen Vad heter redskapet?

Bilaga 4: Inspirationsseminariets program, 12.9.2019

Bilaga 5: VårKultur-tidningen med hela VårKulturs planerade program för 2020

Bilaga 6: Facebook-sidans statistik

Bilaga 7-10: Blogginlägg av VårKultur-teamet

Bilaga 11: Respons från medverkande aktörer

Bilaga 12: Medverkande aktörer